Krav til Stortinget 2013-2017

Resolusjon fra Norges Bondelags årsmøte 2013

Matsikkerhet er en menneskerettighet. Gjennom FN har hver stat forpliktet seg til å sørge for matsikkerhet for sine innbyggere. Vi må utnytte våre ressurser for å produsere mest mulig mat til egen befolkning. Norge antas å ha en million flere innbyggere om 20 år, og behovet for mat øker. Sjølforsyningsgraden må økes. Klimaendringene fører til mer krevende dyrknings- og innhøstingsforhold i hele verden. Dette sammen med økende folketall globalt gjør at vi ikke kan ta for gitt at vi kan importere den maten vi måtte ønske. Klimaendringene må tas på alvor, og det må tas grep som sikrer norsk matproduksjon under endrede klimaforhold.

Stortinget har i Landbruks- og matmeldinga fra 2012 fastsatt fire overordnede mål for norsk landbruks- og matpolitikk: matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskapning og bærekraftig landbruk. Landbruket er gitt et klart oppdrag i å produsere mer mat. Matproduksjon i Norge skal øke i takt med befolkningsveksten. Skal målene nås, må de økonomiske rammebetingelsene for jordbruket bedres, og det må være lønnsomt å utnytte naturressurser til matproduksjon.

For å gjennomføre dette trengs en aktiv landbrukspolitikk. Norges Bondelag stiller følgende krav til Stortinget og regjeringen for de kommende fire år:

1. Inntektsmuligheter og sosiale vilkår for bonden på linje med det øvrige samfunn gir økt matproduksjon. Økt framtidig matproduksjon på norske ressurser forutsetter at det er lønnsomt å produsere over hele landet, og at det er interessant for den enkelte bonde å videreutvikle produksjonen og utnytte gårdens ressurser. Rammebetingelsene må være slik at ungdom ønsker å satse i landbruksnæringa. Forhandlingsinstituttet må videreføres.

2. Gode finansieringsordninger for nødvendige investeringer og kapitaltilgang til fornying av driftsapparat og næringsutvikling må etableres.

3. Et solid importvern. Et velfungerende importvern er en bærebjelke for norsk landbruk. Det er vesentlig for å sikre matproduksjon i alle deler av landet, og avgjørende for å ivareta sjølforsyning og nasjonal matvareberedskap. Handlingsrommet for importvernet må utnyttes.

4. Et balansert marked. Markedsordningene, med mottaksplikten, må videreføres for å sikre avsetning for produktene, uavhengig av hvor produksjonen er lokalisert. Samvirkeorganisasjonenes rammebetingelser er viktige for gjennomføringen av landbrukspolitikken til beste for forbrukere og bønder.

5. Maktforholdet i verdikjeden for mat. Den landbruksbaserte verdikjeden for mat utgjør en av fastlands-Norges få sammenhengende verdikjeder med 90.000 arbeidsplasser. Denne verdikjeden må gis gode og forutsigbare rammevilkår. God handelsskikk må ivaretas gjennom egen lovgivning og et eget ombud. Matprodusentene må sikres en rettmessig andel av verdiskapingen i matvarekjeden.

6. Jordvern. I Norge er matjord en knapphetsressurs og jordbruksarealet går stadig ned. Økt matproduksjon krever aktiv og målrettet bruk av tilgjengelig jordbruksareal. Gi all dyrka og dyrkbar mark et juridisk vern for å hindre nedbygging av matjord. Flytt omdisponeringsmyndighet til Fylkesmannen.

7. Møt klimautfordringene. Våtere og mildere klima byr på utfordringer for jordbruksproduksjon. Mer ekstremvær med vind og kraftige nedbørsmengder øker flomskader, jorderosjon og gir problemer for drenering, avløp og bygningsmasse. Sats på forskning og investering for klimatilpasset jordbruksproduksjon og mer fornybar energi og biodrivstoff.

8. Rovviltforvaltning. Den sterke ubalansen mellom å utnytte beiteressursene og hensynet til rovvilt er ikke i tråd med vedtatt rovviltpolitikk og forliket fra 2011. Dette hindrer økt matproduksjon på norske ressurser. Regjeringa må derfor pålegge forvaltningen å sikre raskere og mer effektivt uttak av skadedyr og potensielle skadegjørere.

9. Eiendoms- og bruksrett. Gi grunneiere reell råderett og muligheter til å utnytte ressursene i inn- og utmark som grunnlag for verdiskaping, arbeidsplasser og bosetting. Eiendoms- og bruksretten må være det viktigste premisset for utforming av verne- og rovdyrpolitikken.